EIROPAS PARLAMENTS

2004 *2009*

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

2008/2305(INI)

20.11.2008

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par patvēruma rīcības plānu, integrēta pieeja aizsardzībai Eiropas Savienības līmenī
(2008/2305(INI))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referents: *Giusto Catania*

PR_INI

SATURS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 3

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par patvēruma rīcības plānu, integrēta pieeja aizsardzībai Eiropas Savienības līmenī (2008/2305(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā ESL 63. panta 1. un 2. punktu,

– ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, kas izsludināta 2000. gada 7. decembrī,

– ņemot vērā 1951. gada Ženēvas Konvenciju par bēgļu statusu un tās 1967. gada papildprotokolu,

– ņemot vērā 2003. gada 18. februāra Padomes Regulu (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm,

– ņemot vērā 2003. gada 27. janvāra Padomes Direktīvu 2003/9/EK, ar ko nosaka obligātos standartus patvēruma meklētāju uzņemšanai dalībvalstīs („Uzņemšanas" direktīva),

– ņemot vērā 2005. gada 1. decembra Padomes Direktīvu 2005/85/EK par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu („Procedūras" direktīva),

– ņemot vērā 2004. gada 29. aprīļa Padomes Direktīvu 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu,

– ņemot vērā Komisijas ziņojumu Padomei un Parlamentam par2003 gada 27. janvāra Direktīvas 2003/9/EK, ar ko nosaka obligātos standartus patvēruma meklētāju uzņemšanai dalībvalstīs, piemērošanu (COM(2007)0745),

– ņemot vērā tā 2005. gada 14. aprīļa rezolūciju par Lampedūzu[1],

– ņemot vērā tā 2006. gada 6. aprīļa rezolūciju par situāciju ar bēgļu nometnēm Maltā[2],

– ņemot vērā tā 2007. gada 21. jūnija rezolūciju par patvērumu: praktiskā sadarbība Kopējā Eiropas patvēruma sistēmā pieņemto lēmumu kvalitāte[3],

– ņemot vērā 2008. gada 2. septembra Eiropas Parlamenta rezolūciju par Dublinas sistēmas

[1] OV C 33 E, 9.2.2006., 598. lpp.
[2] OV C 293 E, 2.12.2006., 301. lpp.
[3] OV C 146 E, 12.6.2008., 364. lpp.
[4] Ar šo datumu pieņemtie dokumenti P6_TA-PROV(2008)0385.

novērtējumu[4],

– ņemot vērā Komisijas ziņojumus Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai par apmeklējumiem dažādos apcietinājuma centros, lai tur pārbaudītu uzņemšanas apstākļus,

– ņemot vērā Eiropas Kopienu Tiesas 2008. gada 6. maija spriedumu Lietā C-133/06 — Eiropas Parlaments pret Eiropas Savienības Padomi[1] saistībā ar prasību atcelt Direktīvu 2005/85/EK attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu, īpaši ar mērķi atcelt direktīvas noteikumus par kopējo minimālo drošas izcelsmes valstu sarakstu pieņemšanas un grozīšanas procedūru,

– ņemot vērā Eiropas Padomes 2008. gada 15. un 16. oktobrī pieņemto Eiropas Imigrācijas un patvēruma paktu, kura ceturtais mērķis ir „veidot patvēruma Eiropu”,

– ņemot vērā Reglamenta 45. pantu,

– ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu un Attīstības komitejas atzinumu (A6-0000/2008),

A. tā kā Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas pirmās fāzes likumdošanas instrumentu ieviešana, protams, deva iespēju ieviest kopējus minimālos standartus, bet ne vienlīdzīgus nosacījumus attiecībā uz piekļuvi aizsardzībai visā Eiropas Savienības teritorijā tā, lai turpinātu pastāvēt tādi fenomeni kā atkārtota pārvietošanās un vairākkārtēji pieteikumi,

B. uzskatot, ka „vēsturiski zemie” patvēruma pieprasījuma līmeņi lielākajā daļā dalībvalstu, ko Komisija atklāj savā Rīcības plānā, īpaši skaidrojami ar problēmām attiecībā uz piekļuvi aizsardzībai, kas ir saistītas ar cīņu pret nelegālo imigrāciju, ar zemajiem atzīšanas līmeņiem, kas noteiktos gadījumos atbaida potenciālos patvēruma meklētājus un ar nepietiekamu informāciju, kas viņiem tiek sniegta, nokļūstot Eiropas Savienības teritorijā,

C. tā kā Dublinas sistēma noteiktās dalībvalstīs var radīt neproporcionālu slodzi, vienkārši to ģeogrāfiskā novietojuma dēļ,

D. atgādinot, ka savā novērtējuma ziņojumā saistībā ar Uzņemšanas nosacījumu direktīvu Komisija atklāj nopietnas direktīvas īstenošanas problēmas, īpaši slēgtajos centros un tranzīta zonās, par ko Parlamenta delegācijas varēja pārliecināties uz vietas daudzo apmeklējumu laikā,

Vispārīgi apsvērumi

1. pauž nožēlu, ka ir ieplānots atlikt uz 2012. gadu kopējās Eiropas patvēruma sistēmas otrās fāzes ieviešanas termiņu, kam jānovērš nevēlamās atšķirības starp patvēruma sistēmām dalībvalstīs;

2. uzsver, ka standartu saskaņošanai jārada kopēja procedūra un vienots patvēruma statuss, kā arī augsts aizsardzības līmenis visā Eiropas Savienībā, un tā nedrīkst novest pie

[1] OV C 158, 21.6.2008., 3. lpp.

pielīdzināšanas zemākajam aizsardzības līmenim, lai kopējā patvēruma sistēma nezaudētu pievienoto vērtību;

3. atgādina, ka Savienībai jāparedz mehānismi uz ārējām robežām, lai identificētu patvēruma meklētājus un garantētu piekļuvi tās teritorijai personām, kurām ir tiesības uz starptautisko aizsardzību, tostarp ārējo robežu kontroles operāciju ietvaros;

4. pieprasa, lai *FRONTEX* aģentūra sniedz precīzus datus par patvēruma meklētāju skaitu, kuri par tādiem ir atzīti aģentūras veikto operāciju laikā, un par to personu likteni, kuru pieteikumi operāciju laikā ir noraidīti;

Spēkā esošo tiesību aktu uzlabošana

5. atzinīgi vērtē, ka iepriekšminētajā 2008. gada 6. maija spriedumā Lietā C-133/06 Eiropas Kopienu Tiesa atcēla „Procedūras" direktīvas 29. panta 1. un 2. punktu, kā arī 36. panta 3. punktu attiecībā uz kopējo minimālo drošas izcelsmes valstu sarakstu un drošu trešo valstu sarakstu pieņemšanu un grozīšanu;
6. atzinīgi vērtē dažu dalībvalstu pozitīvo pieredzi patvēruma meklētāju uzņemšanā — no starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas brīža — atvērtās struktūrās un ar pilnīgu integrāciju vietējās pašvaldībās;

7. uzskata, ka patvēruma meklētāji ir neaizsargātas personas, kurām jānodrošina atbilstoši uzņemšanas apstākļi, atgādina, ka cietuma vide nekādā gadījumā nevar tām palīdzēt tikt pāri traumām, kuras iegūtas to izcelsmes valstīs vai ceļojuma uz Eiropu laikā;

8. pauž nožēlu, ka vairākās dalībvalstīs patvēruma meklētāju aizturēšana joprojām ir realitāte, atsaucoties uz viņu neregulāro ierašanos teritorijā, un turpmāk atzinīgi vērtē Komisijas nodomu Uzņemšanas nosacījumu direktīvā iekļaut procesuālās garantijas aizturēšanas gadījumā;

9. uzskata, ka ir būtiski jaunās Direktīvas par uzņemšanas nosacījumiem piemērošanas jomā iekļaut arī apcietinājuma centrus, tranzīta zonas un procedūras uz robežas;

10. iesaka „Uzņemšanas" direktīvā iekļaut oficiālu neaizsargātu personu identifikācijas sistēmu, kurā būtu arī nepilngadīgie bez pavadoņa, vecākas apgādājamas personas, personas ar invaliditāti, grūtnieces, vientuļi vecāki ar bērniem un personas, kuras pakļautas traumām (mocīšanai, izvarošanai, psiholoģiskai, psihiskai un seksuālai vardarbībai);

11. uzskata, ka ir jāizveido vienota patvēruma pieteikuma procedūra, kurā jāiekļauj visi „starptautiskās aizsardzības" pieteikumi (bēgļa statuss, alternatīvā aizsardzība, pagaidu aizsardzība);

12. atzinīgi vērtē Komisija ieceri izveidot skaidrus alternatīvās aizsardzības iegūšanas nosacījumus un galvenokārt Komisijas ierosinājumu pārskatīt piešķiramo tiesību un priekšrocību līmeni šī aizsardzības veida saņēmējiem;

13. uzskata par vēlamu sakopot dažādu dalībvalstu rīcībā esošo informāciju par izcelsmes valstīm un mudina Komisiju pielikt lielākas pūles vienotas datu bāzes izveidei;

14. uzskata, ka Dublinas regulas pārskatīšanas laikā vajadzēja paredzēt mehānismu, lai apturētu pārvešanu uz dalībvalstīm, kuras nav spējīgas tikt galā ar pieteikumiem to ierobežotās uzņemšanas iespējas dēļ;

Administratīvās struktūras

15. pilnībā atbalsta Eiropas atbalsta biroja izveidi, kuram cieši jāsadarbojas ar ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos biroju, kā arī ar NVO, kuras ir specializējušās patvēruma jomā;

16. uzskata, ka vienam no atbalsta biroja uzdevumiem jābūt precīzai to atšķirību analīzei, kas pastāv starp valstu patvēruma sistēmām, lai tās uzlabotu;

17. mudina Komisiju turpināt centienus kopējas Eiropas patvēruma izglītības programmas izveidē, apzinoties, ka šajā jomā pieņemto lēmumu kvalitāte ir tieši saistīta ar valsts līmeņa lēmumu pieņēmēju izglītību un informētību; uzskata, ka apspriešanās ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kuras ir specializējušās izglītības programmu izveidē, būtu efektivitātes garantija;

Starptautiskās aizsardzības saņēmēju integrācija

18. pauž nožēlu, ka Dublinas sistēmas pieņemtie noteikumi, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, neievēro patvēruma meklētāju vēlmes, un uzskata, ka patvēruma meklētāju integrācijas veicināšanai vēl vairāk ir jāņem vērā zināmi ģimenes, kultūras, un valodas kritēriji;

19. uzskata, ka pirmais līdzeklis, kā ņemt vērā patvēruma meklētāju vēlmi izskatīt viņu patvēruma pieteikumu dalībvalstī, kuru viņi ir izvēlējušies pieteikuma iesniegšanai, ir **mehānisma izveidošana, kurš ļautu dalībvalstīm ar Komisijas kontroli noslēgt divpusējus nolīgumus par atbilstoša daudzuma patvēruma meklētāju pārvešanas „atcelšanu" ar viņu piekrišanu, pilnībā respektējot patvēruma meklētāju tiesības, īpaši uz ģimenes apvienošanos**;

20. aicina Padomi panākt vienošanos par Direktīvas par pastāvīgā iedzīvotāja statusu darbības jomas paplašināšanu, to attiecinot arī uz bēgļiem un alternatīvās aizsardzības saņēmējiem;

21. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu ierosināt grozījumus Uzņemšanas nosacīju direktīvā, patvēruma meklētājiem atvieglojot piekļuvi darba tirgum, zinot, ka iekļaušanās darba vidē ir būtisks noteikums viņu integrācijai;

22. uzsver nepieciešamību padarīt pieejamākas sociālās un ekonomiskās tiesības alternatīvās aizsardzības saņēmējiem, zinot, ka tas ir būtiski viņu integrācijai;

Solidaritātes mehānismi

23. uzskata, ka vienam no kopējās Eiropas patvēruma sistēmas mērķiem ir jābūt efektīvu solidaritātes mehānismu īstenošanai, lai uzlabotu situāciju valstīs, uz kurām plūst visvairāk patvēruma meklētāju un kurām ir grūtības viņiem nodrošināt atbilstošus uzņemšanas nosacījumus, izskatīt pieteikumus noteiktajos termiņos un paredzētajā kārtībā

vai integrēt patvēruma meklētājus, kuri ir ieguvuši bēgļa statusu;

24. uzskata, ka solidaritāte nevar aprobežoties ar finanšu līdzekļu piešķiršanu un ka ir nepieciešams paredzēt mehānismu brīvprātīgai dzīvesvietas maiņai Eiropas Savienības robežās, lai alternatīvās aizsardzības saņēmējus varētu uzņemt kāda cita dalībvalsts nevis tā, kura piešķīrusi aizsardzību;

25.
uzskata, ka vajadzētu pārbaudīt iespēju paplašināt Direktīvas 2001/55/EK par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, darbības jomu, lai varētu uzņemt tieši tās specifiskās personu kategorijas, kurām ir nepieciešama pagaidu starptautiskā aizsardzība, neveidojot masveida pieplūdumu;

26. mudina izveidot patvēruma ekspertu grupas topošā atbalsta biroja pakļautībā, kuras varētu palīdzēt dalībvalstīm, kas saskaras ar pēkšņa un masveida patvēruma meklētāju pieplūduma fenomeniem, tādu pieplūdumu, ar kuru valstis nevarētu tikt galā;

27. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu veikt pētījumu, lai pārskatītu līdzekļus finanšu solidaritātes uzlabošanai Eiropas Savienības iekšienē, un ar interesi gaida priekšlikumus, kuri šajā jomā tiks izteikti;

Sadarbība ar trešām valstīm

28. gaida Komisijas Rīcības plānā 2008. gadam izziņotās reģionālās aizsardzības programmas novērtējumu un mudina Komisiju labāk koordinēt tās dažādo dienestu rīcību šajā kontekstā, lai uzlabotu sinerģiju starp tām un lai ziņotu par centieniem šī mērķa labā;

29. atzīst pirmā patvēruma valstu uzņemšanas spēju veicināšanas, kā arī dzīvesvietas maiņas programmas īstenošanas Eiropas līmenī nozīmību, cieši sadarbojoties ar ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos biroju un nosakot vienotus kritērijus un koordinācijas mehānismus;

30. ar lielu interesi atzīmē ideju īstenot „aizsargātas ieceļošanas procedūras” un mudina Komisiju izskatīt konkrētus šāda veida rīcības noteikumus un šo pasākumu praktisko ietekmi;

31. ar interesi gaida pētījuma rezultātus par kopēju patvēruma pieteikumu ārpus Kopienas teritorijas izskatīšanu, ko Komisija plāno veikt 2009. gadā, un brīdina to izvairīties no vēlmes novelt atbildību par patvēruma meklētāju uzņemšanu un viņu pieteikumu izskatīšanu uz trešajām valstīm vai uz ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos biroju;

o o

o

32. uzdod priekšsēdētājam nodot šo rezolūciju Padomei, Komisijai, kā arī Augstā komisāra bēgļu jautājumos birojam.